

Sygn. akt **II Ko 152/20**

POSTANOWIENIE

Dnia **16 września 2020 r.**

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant: Monika Biało

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 16 września 2020 roku

sprawy skazanego **R. J.**

w przedmiocie rozstrzygnięcia sporu kompetencyjnego o właściwość miejscową pomiędzy Sądem Rejonowym w Kolbuszowej a Sądem Rejonowym w Łąncucie

na podstawie art. 38 § 1 kpk w zw. z art. 1 § 2 kkw, art. 55 § 1 kkw i art. 54 kkw

p o s t a n o w i ł:

rozstrzygnąć spór o właściwość między sądami równorzędnymi i **stwierdzić**, że sądem właściwym do rozpoznania niniejszej sprawy jest **Sąd Rejonowy w Kolbuszowej**.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowie wyrokiem nakazowym z 20 września 2019 r., sygn. II K 1126/19, skazał R. J. za przestępstwo z art. 209 § 1a kk na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, ze zobowiązaniem go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. R. J. został także zobowiązany do łożenia na utrzymanie dzieci.

R. J. posiadał wówczas miejsce zamieszkania w K..

Skazany po uprawomocnieniu się wyroku, wzywany do sądu w Łąncucie (zgodnie z właściwością) w celu określenia miejsca i terminu wykonywania kary nie zgłosił się oraz nie kontaktował z kuratorem w celu usprawiedliwienia swojego niestawiennictwa ani nie przedstawił żadnego zaświadczenia o niezdolności do wykonywania pracy. W związku z powyższym kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Łąncucie zwrócił się do tamtejszego Sądu z wnioskiem w przedmiocie określenia kary zastępczej pozbawienia wolności w miejsce nie wykonanej kary ograniczenia wolności.

Z informacji KPP w K. z 9 czerwca 2020 roku wynika iż skazany przebywa wraz z rodziną na terenie K..

W związku z powyższym Sąd Rejonowy w Łąncucie postanowieniem z 22 czerwca 2020 r., sygn. II Ko 382/20, na podstawie art. 35 § 1 kpk w zw. z art. 55 § 1 kkw i art. 54 kkw uznał się za niewłaściwy do rozpoznania sprawy skazanego R. J. o wykonanie wobec skazanego kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Tarnowie z 20 września 2019 r., sygn. II K 1126/19, i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kolbuszowej, jako sądowi właściwemu miejscowo do jej prowadzenia.

Sąd Rejonowy w Kolbuszowej postanowieniem z 31 sierpnia 2020 r., sygn. II Ko 349/20, na podstawie art. 38 § 1 kpk w zw. z art. 3 § 1 kkw wdał się w spór kompetencyjny, uznając, że sądem właściwym do rozpoznania tej sprawy jest Sąd Rejonowy w Łąncucie i przedstawił akta Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu celem rozstrzygnięcia tego sporu co do właściwości miejscowej. W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że w dacie skierowania wniosku przez kuratora do Sądu Rejonowego w Łąncucie, tamtejszy Sąd był właściwym do jego rozpoznania zgodnie z art. 54 kkw oraz 55 §

1 kkw - przepisy te dotyczą miejsca wykonywania kary ograniczenia wolności oraz sprawowaniem nad nią nadzoru przez Sąd. To w istocie oznacza, że w niniejszej sprawie do rozpoznania przedmiotowego wniosku, zobligowany był Sąd w okręgu którego kara miała być wykonana, tj. w miejscu stałego pobytu lub zatrudnienia skazanego, albo w niewielkiej odległości od tego miejsca, chyba że ważne względy przemawiają za wykonaniem kary w innym miejscu - Sąd Rejonowy w Łańcucie. Z kolei z danych akt sprawy zgromadzonych przed datą złożenia wniosku, brak jest jakiegokolwiek wzmianki o tym, aby R. J. przebywał w okręgu właściwości Sądu Rejonowego w Kolbuszowej. Skazany, mimo ciężącego na nim obowiązku informowania kuratora o adresie stałego pobytu zaniechał tej czynności. Dlatego też, mimo obecnie posiadanej informacji o przebywaniu skazanego w K., Sąd Rejonowy w Kolbuszowej uznał więc, że nie jest właściwy do rozpoznawania wniosku złożonego przez kuratora, a powinien to uczynić Sąd Rejonowy w Łańcucie, gdyż to właśnie na terenie jego właściwości nadzorowana była orzeczona wobec R. J. kara.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Stanowisko Sądu Rejonowego w Kolbuszowej jest nieuzasadnione, a na uwzględnienie zasługuje argumentacja przedstawiona przez Sąd Rejonowy w Łańcucie w postanowieniu z 22 czerwca 2020 r., w sprawie II Ko 382/20.

Na wstępie wymaga przypomnienia, że w przypadku sporu między sądami co do właściwości postępowanie w tym zakresie toczy się według przepisów Kodeksu postępowania karnego. Nie chodzi bowiem w tym przypadku o postępowanie incydentalne prowadzone w ramach Kodeksu karnego wykonawczego. Stosownie zatem do uregulowań zawartych w art. 38 § 1 kpk spór o właściwość między sądami równorzędnymi rozstrzyga ostatecznie sąd wyższego rzędu nad sądem, który pierwszy wszczął spór. Ponadto spór o właściwość jest możliwy jedynie między sądami tego samego rzędu i może dotyczyć wyłącznie właściwości miejscowej (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Kraków 2005, s. 169), zaś orzeczenie sądu wyższego w przedmiocie sporu wiąże sąd niższy, nawet należący do okręgu innego sądu wyższego (zob. postanowienie SN z 23.12.1982 r., IV KO 107/82, OSNPG 1983/3/33).

Odnosząc się w tym miejscu do argumentacji przedstawionej przez Sąd Rejonowy w Łańcucie i Sąd Rejonowy w Kolbuszowej, to na wstępie trzeba wskazać, że przepis art. 3 § 1 kkw ustanawia ogólną regułę, zgodnie z którą sądem wykonania orzeczenia jest sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Sąd ten kieruje orzeczenie do wykonania, sprawuje nadzór nad jego wykonywaniem, a także orzeka w postępowaniach incydentalnych dotyczących wykonania tego orzeczenia. Jest to właściwość funkcjonalna sądu, łącząca zarówno właściwość rzeczową, jak i miejscową. Została ona określona w sposób pozytywny, co oznacza, że jeżeli przepis szczególny, dotyczący danego postępowania incydentalnego, nie stanowi inaczej, właściwy jest zawsze sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Tak więc nie jest to zasada pozbawiona wyjątków – a wyjątki te wynikają już ze zwrotu zamieszczonego w końcowej części przepisu art. 3 § 1 kkw, a więc z tego samego przepisu, który statuuje samą zasadę. Zakres zasady ograniczają bowiem wypadki, w których „ustawa stanowi inaczej”. Ograniczenia wskazanej wyżej zasady wyznaczają z kolei już postanowienia przepisów zamieszczonych bezpośrednio po postanowieniu ustalającym zasadę, a mianowicie postanowienia art. 3 § 2 kkw oraz wiele innych przepisów. Odstępstwa od zasady dotyczą zatem właściwości sądu penitencjarnego oraz innego sądu powszechnego w stosunku do sądu, który jest właściwy w postępowaniu dotyczącym wykonania orzeczenia zgodnie z regułą ogólną. Również praktyka sądowa i doktryna wypracowała, posługując się dostępnymi metodami wykładni, szereg takich wyjątków. Z kolei od tych wyjątków przewidziane są dalsze wyjątki, uzależnione od konkretnych sytuacji faktycznych. (zob. K. Dąbkiewicz, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, wyd. IV, LEX/el, tezy do art. 3).

Wyjątek od wynikającej z art. 3 § 1 kkw ogólnej zasady przewiduje, między innymi art. 54 § 1 kkw, zgodnie z którym kara ograniczenia wolności powinna być wykonywana w miejscu stałego pobytu skazanego – jeżeli została orzeczona w postaci obowiązku nieodpłatnej pracy na cele społeczne (art. 34 § 1a pkt 1 kk). Należy pamiętać, że pojęcie „miejsce stałego pobytu” pojawiło się w art. 54 kkw z dniem 8 czerwca 2010 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589), zastępując dotychczasowy zwrot „miejsce stałego zamieszkania”, będący pojęciem z zakresu prawa cywilnego, zdefiniowanym w art. 25 kc jako miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu (zob. szerzej K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, wyd. IV, LEX/el., tezy do art. 54). W konsekwencji nie budzi już wątpliwości, że stały pobyt oznacza zamiar dłuższego, trwałego pozostawania w określonym miejscu (M. Szewczyk [w:] Kodeks

karny. Część ogólna, t I, Komentarz do art. 1–116 kk, red. A. Zoll, Warszawa 2007, s. 539), a w kontekście treści art. 34 § 1a pkt 1 kk zmiana miejsca stałego pobytu skazanego R. J. oznacza zmianę miejsca jego faktycznego stałego pobytu (zob. Z. Sienkiewicz [w:] Kodeks karny. Komentarz, red. M. Filar, Warszawa 2010, s. 147) - z K. (k. 24 i 27) do K. (k.28), co łączy się ze zmianą właściwości miejscowej sądu (por. K. Postulski, Właściwość miejscowa sądu w postępowaniu wykonawczym. Glosa do postanowienia s. apel. z dnia 15 kwietnia 2015 r., II AKo 40/15, LEX/el.2016).

Skoro więc kara 6 miesięcy ograniczenia wolności orzeczona wobec R. J. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Tarnowie z 20 września 2019 r., w sprawie II K 1126/19, ma być wykonywana z punktu widzenia art. 3 § 1 kkw i art. 54 § 1 kkw w zw. z art. 34 § 1a pkt 1 kk - w K., to z mocy art. 55 kkw nadzór nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności oraz orzekanie w sprawach dotyczących wykonania tej kary należą do Sądu Rejonowego w Kolbuszowej, w którego okręgu kara jest lub ma być wykonywana. Tym samym nie ulega wątpliwości, że zgodnie z treścią art. 54 kkw w zw. z art. 55 kkw kara ograniczenia wolności jeszcze nie jest, ale powinna być wykonywana przez skazanego R. J. w miejscu jego stałego pobytu, a to, póki co znajduje się w okręgu Sądu Rejonowego w Kolbuszowej i brak jakichkolwiek informacji, aby uległo zmianie. Tak więc w realiach przedmiotowej sprawy – w zmienionym stanie faktycznym, że skazany wraz rodziną zamieszkuje na terenie właściwości Sądu Rejonowego w Kolbuszowej ((...)-(...) K., ul. (...) – k. 28) – Sąd Rejonowy w Łąncucie słusznie przekazał przedmiotową sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kolbuszowej, aktualnie bowiem to w okręgu Sądu Rejonowego w Kolbuszowej skazany powinien wykonywać karę ograniczenia wolności, zgodnie z wymogami wynikającymi z treści art. 54 kkw i do Sądu Rejonowego w Kolbuszowej należy orzekanie w sprawach dotyczących wykonania kary ograniczenia wolności, zgodnie z art. 55 § 1 kkw.

Reasumując, choć postępowanie o zarządzenie wykonania wobec skazanego zastępczej kary pozbawienia wolności będzie dotyczyło oceny zachowania w okresie, kiedy to sądem właściwym do nadzoru nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności wobec R. J. był Sąd Rejonowy w Łąncucie, to jednak z uwagi na zmianę sytuacji faktycznej, w kontekście treści art. 3 § 1 kkw i art. 54 § 1 kkw, 55 kkw w zw. z art. 34 § 1a pkt 1 kk, rozstrzygnięcie w tej kwestii powinien wydać sąd aktualnie właściwy - Sąd Rejonowy w Kolbuszowej (por. uchwała SN z 28.09.1972 r., VI KZP 46/72, LEX 18507).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji niniejszego postanowienia.